

ВИСНОВОК

рецензента

доктора педагогічних наук, професора Зайцевої Алли Віталіївни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Чжан Шенвень

«Формування стильової культури виконання музичних творів у майбутніх
учителів музичного мистецтва в процесі фахового навчання»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

У дисертаційному дослідженні Чжан Шенвень представлено результати теоретичного узагальнення та практичного вирішення важкої проблеми модернізації фахової підготовки учителів музичного мистецтва – активізації уваги до культурологічних вимірів виконавської підготовки майбутніх фахівців.

Актуальність теми дисертації Чжан Шенвень пов’язана з підвищенням рівня конкурентоспроможності фахівців на ринку праці, модернізацією вітчизняної системи освіти та її вихід у європейський освітній простір, що вимагає максимального використання ресурсу освітніх стандартів й виховного потенціалу культури. Доцільність дослідження означені проблеми зумовлено необхідністю розв’язання суперечностей між: соціальним запитом до випускників мистецьких факультетів вищих закладів освіти, спроможних забезпечити сучасний рівень художнього виховання учнівської молоді, зокрема на основі стилювих підходів, та недостатністю стильової спрямованості викладання мистецьких дисциплін у вищих закладах освіти, а також науковою значущістю проблеми забезпечення стилювих зasad виконавської підготовки студентів та обмеженим звертанням науковців до теоретико-методичного її розроблення, зокрема до дослідження культурологічних орієнтирів стилевідповідного навчання студентів.

Метою дисертаційного дослідження є розробка, теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методики формування стилювої культури виконання музичних творів майбутніх учителів музичного мистецтва.

Завдання дослідження передбачали аналіз стану дослідженості проблеми стилювого розвитку студентів мистецьких факультетів педагогічних університетів у процесі фахової підготовки, визначення сутності, змісту, структури стилювої культури виконання музичних творів у майбутніх учителів музичного мистецтва, розробку критеріїв і показників, характеристику рівнів сформованості стилювої культури виконання музичних творів у майбутніх учителів музичного мистецтва. Суттєвого значення автором було надано визначеню наукових підходів, теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці ефективності педагогічних

принципів, умов, методів, прийомів та етапів формування стильової культури виконання музичних творів студентів у процесі фахового навчання.

Для досягнення мети дослідження та розв'язання поставлених завдань було використано методи:

- *теоретичні*: аналіз філософської, психологічної, педагогічної, музикознавчої, методичної літератури для визначення сутності, змісту та структури стильової культури виконання музичних творів учителів музичного мистецтва; аналіз навчальних програм, узагальнення педагогічного досвіду з метою виявлення, класифікації та порівняння провідних тенденцій в системі фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва; педагогічне моделювання для визначення педагогічних принципів, педагогічних умов та проектування методики формування стильової культури виконання музичних творів у студентів; *емпіричні*: педагогічне спостереження, анкетування, діагностичні завдання, тестування, експертне оцінювання для виявлення рівневих характеристик сформованості стильової культури студентів, а також формувальний експеримент для перевірки ефективності змодельованої методики її формування; *математико-статистичні* – для фіксації результатів впровадження розробленої методики та підтвердження їх вірогідності

Об'єктом дослідження є процес фахового навчання студентів в системі вищої музично-педагогічної освіти України. **Предмет** дослідження – методика формування стильової культури виконання музичних творів майбутніх учителів музичного мистецтва. Теоретичним здобутком дисертанта вважаємо визначення сутності і змісту поняття: «Стильова культура виконання музичних творів вчителя музичного мистецтва», що визначається в дослідженні як інтегрована особистісна якість, що виражає здатність учителя музичного мистецтва до відтворення системи образного і музично-формотворчого мислення композитора в єдності з вираженням індивідуально-творчого ставлення до змісту музичних образів у процесі інтерпретації художніх образів, а також готовність донести зміст музичного твору у всій повноті композиторського стилю до юних слухачів, захопити їх музикою; розробку структури, а також з'ясуванням функціональної ролі кожного з її компонентів (мотиваційно-спонукального, пізнавально-когнітивного, оцінно-емоційного, ініціативно-відтворюального та комунікативно-педагогічного), що у взаємозумовленості і взаємодії передбачають вмотивованість учителя музичного мистецтва до постійного стилювого саморозвитку, зорієнтованість на системне оволодіння методикою стилевідповідного навчання школярів, спроможність до адекватного оцінювання та відтворення в інтерпретації стилювової основи творів у єдності з вираженням індивідуального творчого ставлення до музики, здатність до встановлення художнього контакту з учнями у процесі виконання музики на основі активізації відчуття стилю юних слухачів.

Дисертантом визначено наукові підходи, що відіграють роль методологічних орієнтирів розроблення методики формування стилювової культури виконання музичних творів.

Стрижнем дисертаційної роботи є розроблена та експериментально перевірена авторська **методика** формування стильової культури виконання музичних творів майбутніх учителів музичного мистецтва. Методика ґрунтується на принципах культурологічності, мотиваційно-пізнавальної активності, емпатійності, творчості, комунікативної зорієнтованості, індивідуалізації; охоплює педагогічні умови (систематичне збагачення стильової ерудиції майбутніх учителів музичного мистецтва на основі актуалізації музично-теоретичних знань студентів щодо багатогранності напрямів стилювого розвитку мистецтва; активізація аналітико-оцінювальних чинників стилювого опрацювання музичного навчального матеріалу; забезпечення свободи індивідуально-творчого самовиявлення студентів з одночасним дотриманням стилювої основи творчості композитора в процесі інтерпретації музичних творів; розширення практики художньо-виконавського спілкування з учнівською слухацькою аудиторією на стилювій основі; спонукання студентів до самооцінювання результатів розвитку стилювої культури виконання музичних творів та передбачає послідовність проведення педагогічної роботи згідно таких етапів: інформативно-оцінювальний, інтерпретаційно-творчий, педагогічно-продуктивний).

Зазначимо, що в дисертації досить переконливо і коректно викладено хід і результати дослідно-експериментальної роботи. Математичні розрахунки і порівняння якісних та кількісних показників у контрольній та експериментальній групах доводять ефективність і дієвість запропонованої методики.

Таким чином, дисертація Чжан Шенвень характеризується науковою новизною, має теоретичне та практичне значення.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що вперше: введено у науковий обіг поняття «стильова культури виконання музичних творів вчителя музичного мистецтва», визначено його сутність, зміст, структура, критерії та показники сформованості; розроблено методику формування стилювої культури виконання музичних творів вчителя музичного мистецтва, що включає методологічні підходи, принципові засади, педагогічні умови, методи, прийоми та етапи формування; уточнено визначення категорії «індивідуальний виконавський стиль» як здатність до творчого самовиявлення музиканта у процесі відтворення в інтерпретації музичного твору стилювої специфіки творчості композитора; подального розвитку дістали зміст, форми, методи фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих закладах освіти.

Теоретичне значення дисертації полягає у подальшому розвитку та вдосконаленню системи професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти. **Практичне значення одержаних результатів** Матеріали дослідження можуть бути застосовані у системі модернізації фахової підготовки студентів в галузі музично-педагогічної освіти, в удосконаленні навчальних програм з фахових дисциплін, розробці методичних посібників і навчальних курсів. Практичне

значення можуть отримати навчальні завдання, вправи, а також діагностувальні методи, розроблені і застосовані в процесі дослідження.

Представлена авторська методика може бути застосована у підготовці майбутніх фахівців у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та 02 Культура і мистецтво. Основні положення, отримані результати та висновки дисертації можуть модифікуватися і використовуватися в багаторівневій підготовці студентів навчальних закладів мистецько-педагогічного профілю як України, так і Китаю.

Результати дослідження достатньо **aprobowano** на конференціях різних рівнів. Висновки та результати повною мірою відображені у 6 **публікаціях** автора, з них 3 статті у фахових виданнях України, 2 – у зарубіжних наукових виданнях, 1 – аprobacijного характеру.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Основні положення та висновки дисертації отримані автором самостійно.

Висновок. Отже, на підставі викладеного вище, вважаємо дисертацію Чжан Шенвеня на тему: «Формування стильової культури виконання музичних творів у майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахового навчання», подану на здобуття наукового ступеня вищої освіти доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), завершеним, цілісним, самостійним, ґрунтовним, науково вагомим дослідженням з актуальної проблеми теорії мистецької освіти, методики підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яке має наукову новизну і практичне значення щодо підготовки студентів мистецьких факультетів вищих закладів освіти.

Таким чином, можна стверджувати, що представлена дисертаційна робота на тему: «Формування стильової культури виконання музичних творів у майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахового навчання» має авторський характер і відповідає чинним вимогам пунктів №№ 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор - Чжан Шенвень заслуговує на присудження наукового ступеня вищої освіти доктора філософії PhD зі спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри фортепіанного виконавства
та педагогіки мистецтва
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

